

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะเอื้ออำนวยต่อกระบวนการพัฒนาประเทศทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองหรือด้านอื่น ๆ ก็ตาม มนุษย์เป็นพลังเป็นจักรกลอันสำคัญที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ขึ้นในสังคมทั้งในทางที่มันทอนสังคมและเสริมสร้างสังคม ในแง่ของการสร้างเสริมอาจกล่าวได้ว่า ในบรรดาทรัพยากรทางด้านเศรษฐกิจทั้งหมด กำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เมื่อประเทศชาติประกอบด้วยประชากร คุณภาพของประชากรจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความเจริญของชาติ การศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะและทัศนคติให้มนุษย์รู้จักตนเองตลอดจนสังคมและสภาพสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์กับคน สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว และพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ กำลังคนจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการศึกษา การจัดการศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพย่อมทำให้ไม่ได้รับผลตอบแทนอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย เกิดความสูญเสีย ความสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ ความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาเป็นอุปสรรครายแรงที่จะบั่นทอนการพัฒนาประเทศ จะเห็นว่าการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการแก้ปัญหาของชาติและนำมาสังคมไปในแนวทางอันพึงประสงค์ได้ ด้วยเหตุนี้เองทุกประเทศจึงพยายามลงทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นสำคัญ

ในการพัฒนาการศึกษา จำเป็นต้องมี การสำรวจและประเมินสภาพปัจจุบันของ การศึกษา เพื่อจะได้ดำเนินการปรับปรุงการศึกษาไปในทิศทางที่จำเป็นเร่งด่วน ดังนั้น เทคนิคการวิจัยและการประเมิน การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาอย่าง เค้นซัด การวิจัยและประเมินการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในการวินิจฉัยปัญหา กำหนดทิศทาง และนโยบายให้ดำเนินไปเพื่อความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาได้ เพราะผลของการวิจัย และประเมินการศึกษานั้นจะช่วยผู้บริหารนำผลมาวางแผนในการบริหาร ใคอย่างถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริง และแก้ปัญหาได้ อย่างถูกต้องมากกว่า. นักบริหารที่บริหารงานตาม ประเพณีนิยม นักการศึกษาสามารถพิจารณาว่าจะจัดสภาพการ เรียนการสอนอย่างไร จึงจะทำให้ นักเรียนบรรลุจุดสัมฤทธิ์ รามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ จุดมุ่งหมายของการ ศึกษาที่ เพื่อที่จะแสวงหาหลักหรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในการนำมาใช้ พยากรณ์และควบคุมภาวะการณ์ในการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัย และประเมินการศึกษานั้นเป็นการ ศึกษาคุณค่าหาข้อเท็จจริงหรืออนุมูลใด ๆ ที่เกี่ยวกับ ปัญหาทางการศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหรือแก้ไขงานด้านการศึกษา เช่น การวิเคราะห์หรือวิจัยสื่อการเรียนการสอน กระบวนการ เรียนการสอน ติดตาม ประเมินผลระยะยาว เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร กระบวนการ เรียนการสอน วิเคราะห์ปัญหา และความต้องการด้าน การ เรียนการสอน ตลอดจนศึกษาคุณค่าและติดตามความคิดใหม่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อพิจารณาเลือกแนวทางที่อาจได้โดยลคินนำมา ทดลองใช้ เพื่อประโยชน์ในด้านการ เรียนการสอนและแนวทางอื่นที่จะช่วยส่งเสริมการ เรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้งการหารูปแบบที่เหมาะสมเพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ

เมื่อการวิจัยและประเมินการศึกษามีบทบาทอย่างมากในทางการศึกษาดังกล่าว แล้ว ปัจจุบันนักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงถือว่าการวิจัยและประเมิน การศึกษานั้นเป็นปัจจัยอ้างอิงที่จะขาดเสียมิได้ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกชนิด

1 อนันต์ ศรีโสภา , หลักการวิจัยเบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช , 2521), หน้า 19.

ทุกประเภท และทุกระดับ ฉะนั้นความต้องการด้านการศึกษาวิจัยและประเมินการศึกษาก็เพิ่มมากขึ้น แต่ปรากฏว่าในระยะเวลาที่ผ่านมา แม้แต่การวิจัยการศึกษาในสหรัฐอเมริกา ยังประสบปัญหาและอุปสรรคเนื่องจากการวิจัยการศึกษายังมีคุณภาพและปริมาณไม่ทัดเทียมกับการวิจัยในสาขาอื่น ๆ จึงทำให้ผู้รับผิดชอบอยู่ในวงการศึกษาคิดเกิดความสงสัยว่า สถาบันวิจัยการศึกษามีปัญหาอะไรที่เป็นตัวการถ่วงความเจริญของการวิจัยการศึกษาอยู่บ้าง ด้วยเหตุนี้ทำให้ศาสตราจารย์ ปอล เอฟ. ลาซาล์ว¹ แห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ทำการเปรียบเทียบสถาบันวิจัยการศึกษาขึ้นโดยการวิเคราะห์ครั้งนี้พบสาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งคือวิทยาลัยครูในสหรัฐอเมริกาซึ่งขาดนักวิชาการหนุ่มรุ่นหลังผู้ซึ่งกระตือรือร้นในการวิจัย ขาดความพยายามที่จะขยายวงวิจัยให้กว้างไกล ตลอดจนขาดคนพบจากการวิจัยมิได้นำไปปฏิบัติ¹ ดังนั้นในสหรัฐอเมริกาจึงได้ให้ความสนใจในการผลิตนักวิจัยการศึกษาที่มีความสามารถสูงโดยเริ่มต้นศึกษากับสมรรถภาพ ในการวิจัยและประเมินการศึกษา ดังจะเห็นว่า ในปี 1975 เวียร์ธอน² (E.R. Worthen) ได้ทำการศึกษาเพื่อมุ่งแสวงหากุญแจของสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับนักวิจัยและประเมินการศึกษา ผลการสังเคราะห์ปรากฏเป็นงานของนักวิจัยและประเมินการศึกษายี่สิบห้าประการ พร้อมทั้งใคร่ครุ่สมรรถภาพนักวิจัยและประเมินการศึกษาที่จำเป็นต่อมีในการปฏิบัติงานวิจัยและประเมินการศึกษาในแต่ละงานด้วย สมรรถภาพของนักวิจัยและประเมินการศึกษาดังกล่าวจะเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างหลักสูตรสมรรถฐานสำหรับผลิตนักวิจัยและประเมินการศึกษามีประสิทธิภาพสูง สำหรับประเทศไทยซึ่งมีการวิจัยและประเมินการศึกษาเมื่อไม่นานมานี้ก็ประสบปัญหาและอุปสรรคเช่นเดียวกัน เรายังขาดแคลนนักวิจัยและประเมิน

¹ ประจุมสุข ออชวออาร์ุง, "การวิจัยการศึกษาในสหรัฐอเมริกา," ศูนย์ศึกษา 10 (กุมภาพันธ์ 2512): 12 - 18.

² Blaine R. Worthen, "Competencies for Educational Research and Evaluation," Educational Researcher 4 (January 1975): 13 - 16.

การศึกษาที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะรับผิดชอบและกำหนดการวิจัยและประเมิน การศึกษาได้ แต่ในขณะที่เดียวกันเราก็มิได้ให้ความสนใจต่อสมรรถภาพในการวิจัยและ ประเมินการศึกษาซึ่งจะช่วยในการปรับปรุงนักวิจัยและประเมินการศึกษามากนัก ถึงแม้ จะมีนักวิชาการได้แสดงทัศนะเห็นความสำคัญ แต่ก็ยังมีได้ถูกกันเป็นสมรรถภาพอย่างชัด เจน ดังนั้นการศึกษาสมรรถภาพในการวิจัยและประเมินการศึกษาค้นคว้าสังคมไทย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สถาบันที่ผลิตนักวิจัยและประเมินการศึกษจะต้องกำหนดให้ แน่นหนาว่าสมรรถภาพอะไรบางอย่างที่นักวิจัยและประเมินการศึกษควรมีในการปฏิบัติงาน การเตรียมนักวิจัยและประเมินการศึกษาให้สนองตามความต้องการของสังคมจึงเป็นสิ่ง สำคัญ และเพื่อให้แน่ใจว่านักวิจัยและประเมินการศึกษที่สำเร็จการศึกษาแล้วจะมี มาตรฐานและคุณค่าทางวิชาชีพพอ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตาม ความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องการใช้ ดังนั้นจึงควรจะได้ทราบล่วงหน้าว่า ผู้ที่จะ เป็นนักวิจัยและประเมินการศึกษานั้นจะต้องมีลักษณะความรู้ ความสามารถและ หน้าที่อะไรบ้าง ควรที่จะได้รู้ด้วยความแน่นอนว่า บทบาทชนิดใดที่เขาต้องเตรียมตัว ซึ่งการกำหนดสมรรถภาพในการวิจัยและประเมินการศึกษจะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญใน กระบวนการสร้างหลักสูตร โดยข้อกำหนดสมรรถภาพในการวิจัยและประเมินการศึกษ จะเป็นเครื่องชี้แนะแนวทางหรือกำหนดไปแรกรวมการศึกษว่าควรประกอบด้วยเนื้อหา สารอะไรบางอย่างและจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรจึงจะบรรลุจุดหมายที่กำหนด ไว้ ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงความสามารถพื้นฐานในการวิจัยและ ประเมินการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างหลักสูตรที่จะผลิตนักวิจัยและ ประเมินการศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพในการวิจัยและประเมินการศึกษอันพึงประสงค์
2. เพื่อศึกษาลักษณะงานของนักวิจัยและประเมินการศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ และผลการสังเคราะห์ของเว็ทท์ เอ็อน

¹ I bid.

(E. R. Worthen) ที่มุ่งแสวงหากลุ่มของสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับนักวิจัยและ
 ประเมินการศึกษา ในการศึกษาเรื่องสมรรถภาพในการวิจัยและประเมินการศึกษา
 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมรรถภาพในการวิจัยและประเมินการศึกษาที่พึงประสงค์มีดังนี้

1. สามารถระบุตัวแปรที่สำคัญได้
2. สามารถแปลความหมายและลงข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่าง
เหมาะสม
3. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการวิจัย
4. มีคุณลักษณะและเจตคติของนักวิจัยและประเมินการศึกษา
5. สามารถทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการวิจัยหรือกำหนดสิ่งที่มุ่งประเมินได้
6. สามารถระบุประชากรในการวิจัยหรือเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรได้
อย่างเหมาะสม
7. สามารถกำหนดสมมติฐานในการวิจัยหรือคำถามที่มุ่งแสวงหาคำตอบ
8. สามารถเลือกและใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติอย่างเหมาะสม
9. สามารถดึงข้อเสนอนะแฝง (implications) จากผลวิจัยหรือ
การปฏิบัติที่มีมาก่อนได้
10. สามารถจัดทำข้อเสนอนี้เป็นผลจากการวิจัยหรือประเมิน
11. สามารถรายงานผลวิจัยหรือผลประเมินที่สอดคล้องกับข้อเสนอนะแฝงได้
อย่างเหมาะสม
12. สามารถควบคุมตัวแปรที่ทำให้การวิจัยหรือการประเมินขาดความตรง
(validity)
13. สามารถเลือกแบบวิจัยหรือแบบประเมินในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ
ทดสอบสมมติฐานหรือตอบคำถามเชิงประเมินได้อย่างเหมาะสม
14. สามารถประเมินความตรง (validity) ของเครื่องมือวิจัย
15. สามารถเลือกเทคนิคและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้
อย่างเหมาะสม

16. สามารถปรับปรุงวิธีการคิดความและประเมินโปรแกรมได้อย่างเหมาะสม
17. สามารถแปลงวัตถุประสงค์ทั่วไปให้เป็นวัตถุประสงค์เฉพาะที่สามารถวัดได้
18. สามารถระบุข้อความหรือหลักฐานที่จำเป็นในการทดสอบสมมติฐานหรือตอบคำถามได้อย่างชัดเจน
19. สามารถเลือกวิธีเสนอปัญหาที่มุ่งวิจัยหรือประเมินได้อย่างเหมาะสม
20. สามารถศึกษาและจัดการทรัพยากรทั้งกำลังคนของวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินการวิจัยหรือประเมิน
21. สามารถใช้ข้อมูลย้อนกลับ (feed-back) เกี่ยวกับโปรแกรมประกอบการ (program performance) ได้ทันที เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจปรับขยายโปรแกรม
22. สามารถใช้วิธีการที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูล
23. สามารถแสวงหาสารสนเทศ (information) เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการวิจัยหรือประเมิน
24. สามารถประเมินคุณค่าและความเป็นไปได้ของเป้าหมายโปรแกรมหรือโครงการ
25. สามารถระบุมาตรฐาน (standards) หรือปกติวิสัย (norms) ที่จะใช้ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมินได้
26. สามารถใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน
27. สามารถระบุเป้าหมายของโปรแกรมหรือโครงการที่มุ่งประเมินให้มีความเป็นทั่วไป (generality) ในระดับที่เหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยมุ่งสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร นักวิชาการ นักวิจัยและ
ประเมินการศึกษา เท่านั้น

ขอตกลงเบื้องต้น

1. คำตอบที่ได้รับจากแบบสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรเกี่ยวกับสมรรถภาพในการวิจัยและประเมินการศึกษาเป็นคำตอบที่จริงใจ และผู้ตอบทุกคนแสดงความคิดเห็นโดยมีความรู้สึกนึกคิดเป็นของตนเอง ปราศจากอคติ และมีใฝ่มุ่งหวังผลประโยชน์อันใดทั้งสิ้น

2. การขอแบบสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรในวันและเวลาที่ต่างกันไม่แตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริหาร	หมายถึง	หัวหน้างานโดยตรงที่นักวิจัย และประเมินการศึกษาปฏิบัติอยู่
นักวิชาการ	หมายถึง	อาจารย์ผู้ผลิตนักวิจัยและประเมินการศึกษา
นักวิจัยและประเมินการศึกษา	หมายถึง	ผู้มีวุฒิปริญญาโทขึ้นไปทำงานเกี่ยวกับการวิจัยและประเมินการศึกษา ซึ่งมีความรู้และผลงานทางด้านการวิจัยและประเมินการศึกษา
สมรรถภาพในการวิจัยและประเมินการศึกษา	หมายถึง	ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ซึ่งนักวิจัยและประเมินการศึกษาที่ดีควรมีเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสมบูรณ์